

Tá Tórbjörn varð lagdur í hondjörn

Eftir at skiparin hevði sett frystifarmaskipið Norvíking á land, og skipið var umvælt og tikið avaftur, kom eitt eftirspæl millum føroyska skiparan og donsku myndugleikarnar, sum tað hoyrdist frá víða um lond

— Félagið, sum vit hava siglt

Í síðstu viku endurgóvu vit frágreiðingina, sum Tórbjörn Jacobsen, skipari og nú lögtingsmaður, gav, eftir at farma-skipið, Norðvíkingur, sum hann førði, var komið illa fyri sunnar-laga í Grønlandi. Tað var 3. juni í 1982, at hol kom á Norðvíking í nógvum ísi, og at skiparin gjørdi av at seta skipið upp á land. Undir leiðslu av skiparan-um og í illveiri megnadi mask-inmeisterin, Jørmund Gaard-lykke úr Lamba, at sveisa tað 123 centimetra langa og ein tumma breiða holið, sum lá einar 70 centimetrar upp á banj-arardekkið, aftur, soleiðis at skipið aftur kundi flóta. Norð-víkingur varð tikin út aftur, og vit endaðu síðsta leygardag við, at teir – eftir at hava fylgst við ferðamannaskipinum Disko – í bestu líkindum kastaðu akker í Kungnat vikini innanfyri Arsuk.

Frágreiðingin, sum stóð í blaðnum síðsta leygardag, og tann parturin, sum vit seta í blaðið í dag, stóð í Siglingar-søgumi bindi 16 hjá Páll Nolsøe, sála. Tórbjörn Jacobsen hevði sjálvur skrivað frágreiðingina, sum hann hevur givið okkum loyvi at seta í blaðið, og nú geva vit honum orðið at siga frá, hvussu tað gekk fyri seg, tá hann og donsku myndugleik-amir í Grønlandi tingaðust um, hvussu Norðvíkingur aftur skuldi fáast í góðan stand.

Skipið varð lagt
Staðfest varð sama kvøldið, 4. juni, at skipið framvegis lak, og at hol var á fremra lensibrunn-inum í stýriborði. Ein leki, sum skipið hevði fingið, tá tað stoytti ímóti landi fyrr á degnum. Tað var eisini ein spurningur, hvussu botnurin mundi siggja út yvir-høvur. Tað passaði so mikið væl, at eitt kavarafelag (Polardyk) úr Nuuk var um hesar leiðir, tí teir umvældu eina gamla beding á Arsuk leiðini. Teir vóru komnir hagar við einum 20–tonsara, og skiparin á Norðvíkingi heitti á teir um at hyggja at botninum. Leygarmorgunin 5. juni varð sjónbandsfilmur tikin av botn-inum, og tað var týðuligt, at skipið var heilt illa farið, og at fleiri rivur vóru upp í bottang-amar. Sama morgunin kom fjar-rit frá danska skipasýninum í Nuuk, sum var soljóðandi:

»Urgent føreren Norðvíkingur. D1544, Norðvíkingur, skibet er foreløbig tilbageholdt som uso-dygtigt efter haveri. Når skibs-tilsynet har modtaget underret-ning om imidlertidig reparation samt dykkerundersøgelse, vil der blive taget stilling til videre sejlads fra Kungnat Bugten.«.

Harvið var skipið lagt og lagn-an hjá tí fyri so vitt løgð í hend-urnar á kavarafelagnum Polar-dyk. Skiparin heldur, at longu her sást, at sambandið ímillum skipasýnið í Nuuk og kavarafelagið var betri enn gott (seinni spurdi hann eisini umboðsmann-in Ivan Brinck Nielsen um,

hvussu stóra provisión, ið hesin skuldi hava av umvælingar-kostnaðinum – stutt eftir flutti hesin til Danmarkar aftur og gavst í starvi hjá Skipasýninum).

Gekk ikki fyri seið
Tað gekk ongan veg við um-vælingini. Tað var týðuligt, at tað vóru ikki skikkaðir menn, ið fingst við umvælingina – hvørki fakliga ella í aðrar mátar. Tað, ið vakti mesta ivan, var tann sannroyndin, at menninir stóran part av tíðini gingu í ør-viti, rúsaðir av euforiskum evn-um. Men teir sóu ljóst uppá tað. Skipið var jú givið upp í teirra volda, so har var ikki annað at gera, enn at siggja hvussu leikur mundi fara.

Bæði sunnudagin 6. og mána-dagin 7. juni royndu teir at kava, men úrslitini vóru eingi. Týs-dagin 8. juni var so nógvur vind-ur, og hann sveigjaði so mikið fyri akkerinum, at tað var ikki hugsningur um at fara niður. Loyvið varð biðið um at flyta skipið úr Kungnat vikini inn á flotastøðina í Grønmedal, har tað kundi leggjast at bryggju, og skipasýnið gav loyvi til hetta. Kl. 1200 varð farið, og klokkan 1445 lá Norðvíkingur við bryggju.

Hetta bøtti kortini á ongan hátt

um umvælingarúrslitini. Skipar-in spurdi á flotastøðini, um onk-ur haðani ikki hevði kunnað farið niður og hugt at botninum, og tað tókist vera leyst og lið-ugt beinanvegin. Men teir vildu kortini fyrst tosa við skipasýnið um málið. Uppskotið varð kveistrað av borðinum við tí undanførslu, at skipasýnið hevði fult álit á kavarafelagnum Polar-dyk.

Teir kavaðu 9. juni og hós-dagin 10. juni, og framhaldandi vóru eingi úrslit. Henda seinna dagin segði hann, ið stóð fyri kavarafelagnum, skiparanum frá, at hann frá skipasýninum í Nuuk hevði fingið at vita, at Norð-víkingur ongan veg kundi fara uttan so, at hann var í fylgi við øðrum skipi. Tað vil við øðrum orðum siga, at tað fór í hvussu so er at ganga ein vika, áðrenn skipið kundi loysa.

Dagin eftir fekk skiparin somu boðini úr Nuuk, sum hann dagin fyri hevði fingið frá kavara-felagnum.

Flýðdu á nátt

Avgerðin at flýggja frá kavara-felagnum, skipasýninum og flotastøðini varð tikin friggja-dagin 11. juni. Skiparin sigur í samrøðu við Dimmalætting 10. juli, at tað var vorðið honum

fullgreitt, at Polardyk onga aðra ætlan hevði enn hana at sugva so nógvan pening sum gjørligt burturúr teirra vanlagnu. Skip-ar-in segði seg eisini hava ein stóran mistanka um, at skipa-sýnis umboðsmaðurin í Nuuk var moralskur bakkur aftanfyri henda skitna leik. Og skiparin spurdi, hví sýnsmaðurin ikki kom sjálvur á staðið at hyggja at skipinum í staðin fyri at lata tað upp í hendurnar á – eftir van-ligari mannafatan – fullkomuliga óskikkaðum monnum.

Maskinmeisterin var hin ein-asti, ið fekk at vita um flýggjan-ina hendan dagin, og hann var tilreiðar at vera við í hesi ætlan. Klokkan hálvgum fyra henda morgunin var skiparin á telegraf-støðini og boðaði reiðaranum, pápa sínum Jóan Jacob Jacob-sen, frá, hvat ið hann hevði í hyggju. Klokkan 0500 varð øll manningin útputrað. Manningin fekk valið ímillum at sigla við skipinum til Nuuk ella at verða fluttir hagar á annan hátt, t.d. við tyrllu. Allir ynsktu at verða umborð.

Kavarabáturin Hanne Gitte, sum lá uttan á Norðvíkingi, varð stillislíga fluttur, uttan at nakar av manningini klámaði. Síðani vórðu flestu trossarnir loystir, og í somu løtu, sum motorurin

gekk, fór skipið frá bryggju. Tá var klokkan 0600.

Full ferð varð sett á, men eyndan var ikki við. Stutt eftir fráferðina køvdi hann av í mjørka, og tá ið nógvur isur var í økinum, gjørdi skiparin av fyribils at kasta akker í Kungnar vikini, har skipið jú áður hevði ligið.

Stutt eftir at skipið var farið frá bryggju rópti Grønmedal Radio á Norðvíking. Teir boð-aðu skiparanum frá, at Statens Skibstilsýn hevði meldað hann til lögregluna. Skiparin svaraði teimum aftur, at hann helt ikki, at teir almennu stovnamir í Nuuk vóru so tíðliga á fótum. Tað mundi heldur vera kavara-sjefurin, ið var vaknaður og hevði órað ilt. Frá at hava verið tveir skiskir stovnar vóru teir nú helst triggir við í hesum skitna komplotti. Tað kvøtti í hvussu so er ongantið úr fjarritaranum ta ferðina.

Klokkan 2200 hálaði Norðvík-ingur innaftur, og tveir dagar seini lögdu teir at bryggju í Nuuk – hin 14. juni kl. 1600.

Ymisk tíðindi

Túrurin norðuryvir gekk eftir umstøðunum væl, hóast nakað av ísi og mjørka. Skiparin, ið var á brúnni allan túrin, kundi

Líkindini eru skiftandi, tá tað verður siglt fram við grønlandsku strøndini. Her sæst Norðvíkingur í silvitni. Men viðhvørt er heilt øðrvísi, ikki minst tá ísurin er tættur og vindurin nógvur

stuttleika sær yvir tíðindasend-ingarnar, ið enn eina ferð vistu, hvussu gott sambandið var ímill-um donsku stovnamir í Grøn-landi. Tað er seinni prógvað, at stórur partur av tíðindunum vóru ósonn.

Á middegi hin 14. juni bar Grønlands Radio hesi tíðindini: Kystfragtskibet Norðvíkingur der den 4. juni sprang læk i den sydlige del af Simpsons Passage ud for Arsukfjorden og som under eskorte blandt andet af Disko sejlede længere ind i Kungnat Bugten for at ligge i læ for vejret og få udbedret skaden, er sejlet uden tilladelse fra Statens Skibstilsyn.

Hverken politiet eller Grønlands Kommando i Grønmedal ved i øjeblikket, hvor skibet befinder sig. Man har forgæves forsøgt at komme i forbindelse med Norðvíkingur's kaptajn, men man har intet svar fået. Sagen betragtes med den største alvor af både Statens Skibstilsyn og politiet.... Norðvíkingur har sandsynlig-vis forladt Kungnat Bugten fred-ag den 11. eller lørdag den 12. juni

Skibet havde givet kaptajnen sejlforbud fordi man ville have nogle rapporter fra skibet, blandt andet en rapport om den fore-tagne dykkerundersøgelse, inden man ville tillade at skibet sejlede for eksempel fra Kungnat Bugt-en og til Godthåb.

Man har ikke modtaget nogle rapporter og har derfor ikki villet give en midlertidig sejl-tilladelse til Norðvíkingur.....

Normalt skal et skib for at kunne sejle have et fartcertifikat, der er udarbejdet af skibstil-synet, men eftir Norðvíkingur's havari er fartscertifikatet ind-draget.

Skibstilsynet vil have mulig-hed for at kunne bedømme om skibet ved egen kraft kan sejle for eksempel til Nuuk for at komme på bedding, og da man ikke har fået oplysninger er Norðvíkingur blevet gjort op-mærksom på at det ikke må sejle, men politiet har nu fået oplysninger om at skibet trods forbudet er begyndt at sejle.

Selv om man ikke ved, hvor skibet befinder sig, har man en formodning om, at det er på vej til Nuuk med sin last.

Ingen ved hvorfor kaptajnen sejler uden tilladelse, og når skibet dukker op, vil kaptajnen blive modtaget med en sigtelse fra politiet for ikke at have eft-erkommet skibstilsynets forbud. Sagen betragtes af politiet so en ganske alvorlig tilsidesættelse af skibstilsynets direktiv....

Sejlforbudet gælder stadig for Norðvíkingur, og når skibet anløber havn, vil det blive til-bageholdt.

Og sama kvøldið hoyrdust hesi tíðindini:

Kystfragtskibet Norðvíkingur, som i weekenden ulovligt forlod sin ankerplads i Kungnat bugt-en, kom i eftermiddags til Nuuk. Norðvíkingur sprang læk den 4. juni ved Arsuk fjorden, og havde af Statens Skibstilsyn fået forbud mod at sejle videre indtil Skibstilsynet havde mod-taget en dykkerrapport om skib-ets skader. Skibet forlod imidl-ertid – enten fredag eller lørdag – sin ankerplads i Kungnat bugten. Politiet og Grønlands Kommando har siden forgæves forsøgt at komme i kontakt med skibets kaptajn. Men Norðvík-ingur dukkede altså op i Nuuk i eftermiddags.

Politiet optog i eftermiddags rapport om sagen, som af Skibs-tilsynet betragtes med stor al-vor, og i morgen bliver der af-holdt søforhør om, hvordan skibet sprang læk.

Politiets rapport vil nu blive fremsendt til Ministeriet for Grønland og Statens Skibstilsyn i Danmark med henblik på, hvad der videre skal ske i sagen.

Í hondjørnum

Tá ið Norðvíkingur legði at bryggju í Nuuk var hópurin av fólki komin at taka ímóti hon-um, nú hann var vorðin stør-tíðindi í útvarpi og bløðum. Skipasýnið og lögreglan vóru eisini møtt. Fartscertifikatið varð tikið av skipinum, skiparin varð lagdur í hondjörn og fluttur á lögreglustøðina til avhoyringar, og har varð hann skuldsettur fyrn brot á skipasýnislógina og varð, eftir at hava sitið til avhoyringar í fleiri tímar, leyslatin.

Millum manna ljóðaði, at skipasýnisumboðsmaðurin var so argur um hesa hendring, at hann vildi gera alt, sum stóð í

hansara valdi, at frátaka skipar-anum rættin at føra skip í eitt ávíst áramál eftir hetta.

Sjófrágreiðing var í Kreds-rættinum í Nuuk hin 15. juni, og síðani varð skipið tikið upp á sleipstøð til fyribilsumvælingar, soleiðis at siglast kundi til Dan-markar fyri har at fáa hann enda-liga umvældan. Skipasýnið lat eitt fyribils fartscertifikat, og eftir at skaðin var umvældur á skipasmiðjuni í Fredericia, fór Norðvíkingur aftur til Grønlands við sama skipara.

Dómurin var linur

Skuldsetingin um brot á skipa-sýnislógina hekk framvegis skip-ar-um um hálsin, og árið eftir var hann aftur í Kreds-rættinum í Nuuk. Almenni ákærin í Grøn-landi – politimestarin í Nuuk – ákærði skiparan, Tórbjörn Jacob-sen, principalt sambært sjólóg-ina, grein 58 og stk 2, jvfr, grein 320 ikki at hava svrgt fyri, at skipið var klárt at sigla eftir havari, áðrenn tað fóru úr flota-støðini í Grønmedal til Godt-haab. Tað varð mett at vera brot á lógina, at skiparin ikki hevði biðað eftir kavarakanningini. Tað vil við øðrum orðum siga, at eingin frágreiðing var, sum kundi vera trygd undir einari meting av, um skipið var í nóg góðum standi at sigla.

Og subsidiert varð skiparin ákærdur fyri á ferðini norður til Nuuk at hava sett til viks frá-boðanina frá Statens Skibstilsyn, ið helt skipinum aftur, eins og skiparin helt avstað uttan at treytirnar, sum skuldu uppfyllast, áðrenn sigling, vóru uppfyltar. Men tað gekk væl hjá skipar-anum í rættinum. Hann var so gott sum frikendur og slapp við lítlari bót. Sakarmálskostnaðurin varð goldin av tí almenna, og rættarúrskurðurin, ið frittók skip-aran fyrn brot á skipasýnislógina, var soljóðandi:

Retten finder ikke, henset til de foreliggende oplysninger om de af tiltalte og skibets besæt-ning foretagne reparationer, at tiltale ved at have undladt at afvente dykkerrapport forinden sejlads fra Grønmedal til Godt-haab har gjort sig skyldig i en overtrædelse af en sådan grov-hed, at forholdet vil være om-fattet af solovens grein 58, stk. 2 jvfr. grein 320, hvorfor tiltalte vil

være at frifinde for anklage-myndighedens prinvipale på-stand.

Idet tiltalte ifølge egen for-klaring, som støttes af det øvrige i sagen foreliggende, har tilside-sat en af Statens Skibstilsyn meddelt tilbageholdelse, ligesom han afspejlede, uden at de for sejltiladelse stillede betingelser var opfyldte, vil tiltalte være at anse for skyldig i overtrædelse af lovbekendtgørelse nr. 366 af 31. august 1965 om tilsyn med skibe grein 30, jvfr. grein 42, stk. 1. Som en passende foran-staltning herfor findes tiltalte at burde idømmes en statskassen tilfældende bøde stor kr. 3000.

Og soleiðis endaði nógv um-rødda hendingin, sum stóðst av, at Tórbjörn Jacobsen hevði sett Norðvíking á land og manningin hevði tett lekan, áðrenn donsku myndugleikarnir komu uppi, og tað kom vát í reiðrið millum teir og glyvramannin.

Nevndin í Kongshavnar Útgerðarfelag: Bjørn á Heygum, advokatur og fyrrverandi sambandstingmaður, Jóan Jacob Jacobsen, og Tórbjörn Jacobsen, tjóðveldistingmaður